

Kazania kardynała Pujatsa na pewno mogą zainteresować szersze grono czytelników, gdyż rozpatrywane są w nich zarówno prawdy wiary, jak też tematy dotyczące życia w Chrystusie, sakramentów Kościoła, Bożych przykazań i życia modlitewnego. Warto polecić ten zbiór nie tylko katechetom, seminarzystom czy młodym prezbiterom jako przewodnik katechetyczny, homiletyczny albo nawet jako podręcznik teologii moralnej, lecz też każdemu, kto pragnie pogłębić swoje powołanie życiowe, kto dostrzega istniejące we współczesnym świecie wyzwania i równocześnie pokornie szuka uzasadnienia chrześcijańskiej nadziei w życiu wiary. Kardynał Pujats wyraża się jasno, dzięki temu jest łatwo zrozumiały szerokiemu gronu czytelników. Nie przypadkiem on sam przytacza takie świadectwo, które zostało wybrane jako motto dla całej książki: „Pastor luterański Jānis Liepiņš kiedyś powiedział mi: ‘Panie Pujats, ja specjalnie słuchałem w telewizji Pana kazania, żeby w nim znaleźć choćby jedno zbędne słowo. Nie znalazłem!’”

Imants Medveckis MIC
Doktorant Instytutu Teologii Moralnej KUL

Mieczysław GUZEWICZ, *Miłość małżeńska może być piękna. Recepta na szczęście w małżeństwie*, Częstochowa: POMOC Wydawnictwo Misjonarzy Krwi Chrystusa 2014, ss. 136.

We współczesnym świecie relacje łączące osoby żyjące w małżeństwie wydają się być bardzo kruche. Przygotowanie do sakramentu małżeństwa zdaje się być niewystarczające. Łatwiej jest podjąć decyzję o rozstaniu, niż trudzić się odpowiedzialnością za drugą osobę, za miłość, która powinna trwać.

W obliczu tego problemu ciekawą lekturę proponuje Mieczysław Guzewicz. Książka *Miłość małżeńska może być piękna. Recepta na szczęście w małżeństwie* napisana została z perspektywy wieloletniego małżeństwa i licznych spotkań z małżonkami przeżywającymi różne chwile we wzajemnych relacjach. Autor jest mężem i ojcem trojga dzieci, doktorem teologii biblijnej, członkiem Komisji Episkopatu do spraw Rodziny, katechetą oraz wykładowcą w Studium nad Małżeństwem i Rodziną w Gorzowie Wlkp. i Zielonej Górze. Jest autorem publikacji z zakresu problematyki cierpienia w Biblii, wychowania religijnego dzieci oraz zagadnień dotyczących małżeństwa i rodziny.

Recenzowaną publikację autor traktuje jako kompendium wiedzy zdobytej w wyniku spotkań z małżonkami, doradcami życia rodzinnego, duszpasterzami, narzeczonymi. Dzieli się w niej własnym doświadczeniem, sprawdzonymi metodami. Swoje rozważania rozpoczyna od zdania: „Miłość małżeńska naprawdę może być piękna”.

Można od początku to zdanie postawić jako tezę całej książki. Autor widzi współczesne problemy, dostrzega rosnącą ilość rozwodów, dlatego stara się na to odpowiedzieć w sposób bardzo pozytywny. Kluczem do sukcesu jest znać „instrukcję obsługi małżeństwa” i się do niej stosować. Praca składa się z sześciu rozdziałów. Znajdują się tu odwołania m.in. do Jana Pawła II oraz amerykańskiego terapeuty i pisarza Gary’ego Chapmana, jako autorytetów w poruszanej dziedzinie.

Na początku zostały wykazane motywacje, jakimi kieruje się autor. Oprócz tego, że „Miłość małżeńska może być piękna”, małżeństwo powinno także być dziełem sztuki, stawiającym wymagania dla obu stron. Jeśli się chce, by coś było piękne, trzeba o to walczyć. Jan Paweł II został przedstawiony jako ten, który przez cały pontyfikat walczył o małżeństwo i rodzinę.

W drugim rozdziale została ukazana prawda, że małżeństwo i rodzina to nie to samo. Rodzina jest pojęciem szerokim, według autora w dzisiejszych czasach bardziej dowartościowanym niż małżeństwo. To niedowartościowanie małżeństwa zdaje się być błędem prowadzącym do współczesnych problemów: wolnych związków, rozwodów itp. W sensie logicznym kryzys małżeństwa prowadzi do kryzysu rodziny.

W następnej części, bazującej na Piśmie Świętym, mowa jest o małżeństwie w zamyśle Bożym. Rozpoczynając od powołania do miłości Guzewicz przechodzi przez pojęcia małżeństwa, rodzicielstwa do wartości i mistyki małżeństwa. Bożą kolejnością jest: małżeństwo–rodzicielstwo, żaden człowiek nie jest powołany do samotności. W wypadku „niemożności” daru rodzicielstwa są różne metody zgodne z etyką katolicką, łącznie z adopcją.

Małżeństwo w oczach nauki stanowi treść kolejnego rozdziału. Autor odnosi się do różnych wypowiedzi dotyczących relacji osób zakochanych, małżeństwa, rodziny, dzieci. Stawia wniosek, że małżeństwo warunkuje: pokój na świecie, jakość i trwałość całego społeczeństwa, także na płaszczyźnie ekonomicznej, rozwój i funkcjonowanie dzieci i młodzieży na wszystkich płaszczyznach, jakość narodu, ilość i jakość powołań. Na wszystkie wnioski zawarte w tej części pracy przedstawione są potwierdzenia naukowe.

W piątym rozdziale została podana recepta na szczęście, jest to zatem zasadnicza część książki. Dla Autora drogą do osiągnięcia szczęścia w małżeństwie jest posiadanie odpowiedniej hierarchii wartości. Jest to tym bardziej ważne, że człowiek – choć nieustannie podnosi swoje kwalifikacje zawodowe – zapomina o tym, co najważniejsze. Od momentu ślubu nie ma nic ważniejszego od małżeństwa. Następnie uwaga czytelnika kierowana jest na hierarchię osób. Od dnia ślubu dla żony najważniejszy jest mąż, a dla męża żona – za ten ślub odpowiadają oni przed Bogiem. Kolejną ważną kwestią jest pokarm miłości małżeńskiej. W tym miejscu należy wspomnieć o słowach, przede wszystkim budujących, dobrych. Nie należy zapominać o czynach oraz upominkach dawanych nawet bez okazji. Guzewicz podkreśla także „rytuały”, wzajemne wypracowane spotkania w ciągu dnia (powitania, wspólna kawa, pożegnania itp.). Píše o świętości łoża małżeńskiego, gdzie zwraca uwagę by: małżonkowie spali razem; chodzili spać o tej samej godzinie; modlili się wspólnie; pamiętali o tym, że antykoncepcja prowadzi do braku zaufania, często do rozpadu małżeństwa.

W szóstym rozdziale Autor prezentuje rozwój duszpasterstwa rodzin. Uważa, że trzeba podejmować nowe działania, tak by nie zapominać o duszpasterstwie mał-

żeństw. Nie chodzi o tworzenie nowych struktur, ale położenie większego akcentu na małżeństwa. Można przecież prowadzić w diecezjach duszpasterstwo małżeństw i rodzin. W podpunkcie drugim, nazwanym „Liga Mistrzów”, można przeczytać o realizacji działań z zakresu duszpasterstwa małżeństw. Mają być one wzorem do naśladowania.

W zakończeniu została podkreślona rola „Opiekuna i Przewodnika” małżeństw, którym jest Bóg. To małżonkowie sami Go na tę rolę wybrali: „Tak mi dopomóż Boże Święty w Trójcy Jedyny i wszyscy święci”. Życząc sukcesu, Autor jeszcze raz powraca do dzieła sztuki, jakim mają czynić swoją relację kochający się małżonkowie.

Stan bezżenności spowodowany powołaniem do służby Bożej w punkcie wyjścia zakłada świadomy wybór, o czym przypomina Guzewicz. Człowiek musi być świadomy tego, z czego rezygnuje dla miłości Bożej. W dwóch miejscach niniejszej pracy stanowisko Autora wobec osób bezżennych wydaje się być bardzo radykalne. W punkcie „Małżeństwo” (s. 38-40), cytując Talmud, Autor bez komentarza zgadza się, że mężczyzna nie żyjący w małżeństwie „żyje bez radości, bez błogosławieństwa, bez dobra” i „nie jest w pełni człowiekiem”. W rozdziale „Mistyka małżeńska” w pierwszym wniosku (s. 51) można przeczytać, że człowiek od początku zaistniał jako małżeństwo, a nie pojedyncza osoba. Z tym twierdzeniem trudno się zgodzić. Człowiek, stworzony przez Boga, został powołany do miłości. Ta miłość wyraża się w relacji do Stworzyciela i do drugiego człowieka. Jan Paweł II w adhortacji apostołskiej *Familiaris consortio* napisał o „duchu służby” osób bezżennych.

Niniejsze opracowanie powstało w wyniku zapotrzebowania na dany temat. Prosty język pracy, dostosowany do tematu małżeństwa, w sposób celny przedstawia problemy i ich rozwiązania. Ma ono na celu pomagać w przygotowaniu „do” i w „trwaniu w” miłości małżeńskiej. Studium to jest swoistego rodzaju „poradnikiem”, pomocą w relacjach osobowych małżonków. Ciekawą jest propozycja Autora dotycząca zaakcentowania duszpasterstwa małżeństw – wpisania je w duszpasterstwo rodzin. Rozwiązanie to pokrywa się z nauczaniem Jana Pawła II i z dokumentami Kościoła. Warto uczynić to stałą praktyką Kościoła, by docenić wielki dar małżeństw.

Magnus Marcin Kula OFM
Doktorant w Instytucie Teologii Moralnej KUL